У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 11-го СЕРПНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, AUGUST 11, 1971 No. 146. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 10-го серпня 1971

В АМЕРИЦІ

КОНГРЕС, УРЯД ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА та майже всі відповідні товариства й організації підтримують загальний плян медичного обезпечення американського громадянства. Різниці полягають тільки в деталях. Асоціяція Лікарів, яка раніше виступала проти такого спільного для всієї країни пляну медичного обезпечення, тепер також набагато змінила думку. Покищо всі сходяться на тому, що необхідно в цій ділянці провести реформу.

ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТИ И ПОВЕДІНКИ ЮРИСТІВ виявив, що між ними немає справді таких зловживань, щоб вважати їх важливою проблемою американського судівництва. Однак, головний суддя Найвищого Суду ЗСА Воррен Бюргер та деякі інші представники юстиції вважають, що все ще існує забагато зловживань у судівництві.

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН ВІДБУВ у Білому Домі у Вашингтоні довгу розмову з представником Консервативної партії, сенатором Джеймсом Боклі. У своїй праці в Сенаті Д. Боклі завжди приєднується до сенаторів - республіканців, але останнім часом він рішуче виступив проти нової урядової політики — зближення з комуністичним Китаєм. Очевидно, на цю тему й відбулася розмова.

У КАЛІФОРНІЇ ПІСЛЯ ШЕСТИ ДНІВ нарад судді не змогли дійти до однозгідного висновку - присуду в справі провідника партії „Чорні Пантери" Гю Ньютона. Тимчасово відкладено засідання суду.

У НЮ ГЕМПШІРІ НА ПІКНІКУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ виступали три кандидати на президента у виборах в 1972 році від тієї партії: сенатор Джордж МекҐоверн, Бирч Бай і Генрі Джексон. Вони погодились на тому, що справи економіки ЗСА мають бути головними в їхній передвиборчій кампанії. Сенатор МекҐоверн особливо підкреслював, що в країні зростає безробіття та існує поважна інфляція доляра.

ЗА ПІДРАХУНКАМИ ФАХІВЦІВ, У НЮ ЙОРКУ в 1969 році користувалися допомогою з рамени суспільної опіки яких 80 000 осіб, або 20% таких, що не мусіли б її одержувати, бо мали різні інші прибутки. Дослідження виявили, що це були в поголовній більшості негри. В той же час у Ню Йорку і в стейті було тоді досить місць для праці.

НА 14-ІЙ КОНВЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ ВАНТАЖНИКІВ, АЛФ-СІО, промовці скритикували урядову політику президента Ричарда Ніксона в ділянці економіки: Уряд замало протиставиться інфляції та допустив до значного збільшення кількости безробітних.

У СВІТІ

ДО ВАШИНҐТОНУ ПРИБУДЕ з Південного В'єтнаму в цьому тижні американський амбасадор Елсворт Банкер для наради з президентом Ніксоном і державним секретарем Вілліямом Роджерсом. Припускають, що головними темами тих нарад будуть президентські вибори в Південному В'єтнамі, які відбудуться там 3 жовтня ц. р., дальша політика „в'єтнамізації" і проблеми, зв'язані з відкликуванням американських військ з В'єтнаму.

АМБАСАДОР ЗСА В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ ДЖОРДЖ БУШ ВЖИВАЄ заходів для мобілізації членських держав, які не допустили б до виключення з Об'єднаних Націй Вільного Китаю. Альбанія і 17 інших держав зголосили внесення на прийняття до Об'єднаних Націй Комуністичного Китаю і водночас виключення звідтіль Вільного Китаю. Дотепер 53 членські держави ОН визнали Комуністичний Китай і йдеться про те, щоб не всі вони, голосуючи за допущення Пекіну, голосували також за виключення Киттаю, репрезентованого Чіянґ Кай-шеком. Покищо трудно передбачити вислід тих голосувань на найближчій сесії Генеральної Асамблеї ОН.

ВИДАВЦІ І РЕДАКТОРИ У ГРЕЦІЇ ЗАЯВИЛИ, що будуть солідарно поборювати проєктований ттамошнім урядом закон про „кодекс етики" для місцевих і діючих в Греції закордонних журналістів ,який насправді піддасть їх цензурі окремої „ради", головою якої буде призначений урядом суддя. Цей закон даватиме право урядові карати журналістів і видавців, які не будуть дотримуватись „геленсько - християнської традиції", що є настільки широким поняттям, що може допускати переслідування неприємних режимові редактторів.

МОСКОВСЬКА „НАУКА І РЕЛІГІЯ" ПРОДОВЖУЄ у своєму липневому випуску дискусію, яку в грудневому числі того місячника започаткував яийсь Вікттор Н. своїм листом проти переслідування релігії в СССР і тих, які не скривають, що вони є віруючими. Журнал поміщує низку листів „за" і „проти". Замітне в цьому те, що вперше допущено у совєтській пресі голоси віруючих, які таврують переслідування їх за ношення хрестиків чи відвідування Богослужб.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ПОЛІЦІЯ ВІДБИРАЄ і нищить газети, які критикують ттамошнього президента Нгуєна Вана Тіє за препарування президентських виборів у свою користь. З-посеред 82-ох останніх чисел газети „Ляп Труонг" поліціянти забирали з кіосків і крамниць 67 чисел за критикування передвиборчих практик названого президента.

У ПЕКІНІ ПОЧАЛИ критикувати у пресі одного з найбільших комунокиттайських проводирів, Чена По-та, якого завжди називали на четвертому місці у вичислюванні тамошніх вельмож. Чен По-та був одною з головних фігур „культурної революції" і теперішній зворот проти нього є буцім-то доказом на відсування з керівної державної верхівки радикальних китайських комуністів, які противляться наближенню Комуністичного Китаю до З'єднаних Стейтів.

МІНІСТЕР ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ ЛЯОСУ ТВЕРДИТЬ, що він „майже" викоренив перекупсттво в ляоській армії і перетворив ту армію у „військо, яке воює". Генерал Сіссіоук Чампассак вказав, як на найбільшу причину низького морального стану ляоської армії та нехіть вояків воювати проти комуністичних агресорів, низьку винагороду й поганий вишкіл. До недавна платили ляоському воякові по 5.60 дол. на місяць, тепер підвищили винагороду до 11 дол.

Астронавти із залоги „Аполло-15" інформують науковців про свої досліди й обсервації

Прибулих після 12 днів подорожі на Місяць астронавтів із залоги „Аполло-15" вітали оваційно у Гюстоні. На фото (вгорі зліва): астронавт майор Алфред Ворден відповідає на вітання знаком „перемога". З правого боку — полковник Дейвід Скотт. Внизу, між рідними і приятелями, підполковник Джеймс Ірвін.

Гюстон. — Повернувшися сюди після 12-денної подорожі на Місяць і перебувши в понеділок 9 серпня ц. р. медичну перевірку, яка тривала чотири години, астронавти із залоги „Аполло-15" — Скотт, Ірвін і Ворден, почали цілу серію сесій із науковцями і спеціялістами місцевого центру космічних дослідів, щоб поінформувати їх вичерпно про свої враження, обсервації і досліди під час триденного перебування на Місяці, двох днів кружляння в його орбіті й остаточного повороту на Землю. Будуть тривати ці інформаційні сесії до 22 серпня ц. р. У понеділок увечері полковник Скотт і підполковник Ірвін досліджували разом з науковцями - геологами й експертами від Місяця привезені ними із Місяця мінерали, зокрема зразки місячної кори і ґрунту. Всі ці матеріяли були протягом дня повимивані й упорядковані в окремих скриньках для дальших дослідів. Водночас із цим дослідні комунікаційні осередки у Гюстоні продовжують записувати одержувані з Місяця від заінстальованих на його поверхні і діючих з допомогою нуклеарної енергії обсерваційних стацій різнородні дані про зміни температури, магнетичні діяння і потрясення на Місяці. Під сучасну пору на Місяці діють три такі обсерваційні стації: одна заінстальована там астронавтами із залоги „Аполло - 12" двадцять місяців тому, друга, що була встановлена астронавтами із залоги „Аполло - 14" шість місяців тому і третя, що її заінсталювали вже тепер астронавти Скотт й Ірвін.

З кінцем цього тижня на Союзівці: музика, співи, танці, мистецтво і чудова погода

Ансамбль „Союзівка" з Ню Джерзі

Союзівка, Кергонксон. — Під час доброї погоди всюди приємно, але погода приносить подвійну приємність серед чудової природи на такій незрівняній нашій вакаційно-відпочинковій оселі, як Союзівка. Наче б для винагороди за змінливість тієї погоди в минулих тижнях, тепер вона, ця погода, на Союзівці прямо вимріяна. Таку заповідають і на кінець цього тижня та на дальші дні. Пригадує це управа Союзівки, інформуючи рівночасно зацікавлених, що ще є вільні приміщення і було б „гріхом" з них не скористати.

На кінець цього тижня, крім звичайних забав і танців, на суботу, 14-го серпня, заплянована спеціяльна програма, яку виконають таки власні союзівські танцювальний і вокально-музичний ансамблі під керівництвом Романа Строцького та Володимира Добущака. Ці ансамблі були великою атракцією на недавньому Українському Національному Фестивалі Канади в Давфині в Манітобі.

Рідкісна та справді репрезентативна мистецька імпреза відбудеться в неділю, 15-серпня, як три наші великі майстри пензля, Яків Гніздовський, Любослав Гуцалюк та Едвард Козак — незрівняний ЕКО відкриють мистецьку виставку.

Чу-Ен-лай хоче переговорити з през. Ніксоном усі міжнародні справи

Пекін. — Редактор „Н. Й. Таймсу" Джеймс Рестон перевів з комуно-китайським прем'єром Чу Ен-лаєм 5-тигодинну розмову, текст якої, разом із запитами і відповідями та коментарем Рестона, проголошений у числі того нюйоркського щоденника з 10 ц. м. Чу Ен-лай висловив бажання переговорити з президентом Ніксоном всі справи, які цікавлять Америку і Комуністичний Китай. Однак він не поступився в тій розмові ні на крок від свого попереднього безкомпромісового становища в справах В'єтнамської війни, Тайвані (Формози) і членства Китаю в Об'єднаних Націях. Чу Ен-лай заявив знову, що Комуністичний Китай буде підтримувати в'єтнамських комуністів „до самого кінця" і що Америка повинна прийняти комуністичну пропозицію та відкликати односторонньо і беззастережно всі свої збройні сили з В'єтнаму, наслідуючи у цьому Францію де Голля в Альжирі. Чу Ен-лай підтримував теж екзильного колишнього голову Камбоджи, Нородома Сіянука, який живе у Пекіні і склав свій закордонней уряд з участю комуністів під протекцією Китаю. Чу Ен-лай виявив у тій розмові особливе стурбування і гнів на адресу нібито відродженого японського мілітаризму. Він твердив, що Японія хоче контролювати Тайвань (Формозу) і що остання заява державного секретаря Вілліяма Роджерса про американську політику „двох Китаїв" зроблена під натиском збоку Японії й уряду Чіянґ Кайшека. „Китайська Народна Республіка" — заявив він — не ввійде до Об'єднаних Націй, якщо там залишиться представництво Чіянґ Кай-шека, чи-то в характері Республіки Китаю чи тільки Тайвані (Формози). Чу Ен-лай наполягав, що ЗСА повинні потвердити своє колишнє становище, що Тайвань є нерозривною частиною Китаю, як його острів. Але Чу Ен-лай висловлюючись критично про американську політику, виразно вминав усе, що могло б робити враження персонального критикування Ричарда Ніксона. Комуністичний Китай, за заявою його прем'єра, є проти запропонованої Москвою, конференції 5-ти атомових держав.

У Північній Ірляндії вийнятковий стан — згинуло 12 осіб у сутичках

Белфаст. — Ірляндський прем'єр Браєн Фолкнер проголосив, застережене у випадку проголошення вийняткового стану, право уряду арештувати й тримати без суду й слідства у таборі інтернованих осіб, які погрожують публічному спокоєві. Британські вояки і поліція арештували за доставленими їм від уряду списками понад 300 осіб, запідозрілих у членстві в підпільній Ірляндській Республіканській Армії, яка хоче відірвати Північну Ірляндію від її безпосередньої залежности від Британії та з'єднати з Південною Ірляндією. В реакції на ті арешти ірляндські католики повели масові акти терору: почалися бомбування і підпалювання домів та стрілянина на вулицях. Командир 12-титисячного британського війська в Північній Ірляндії, ген. Роберт Форд, оприлюднив, що впродовж одного 9-го серпня ц. р. згинуло 5 осіб. Одного британського вояка застрілили попереднього дня. У вуличній стрілянині згинув в мин. неділю також один водій вантажного авта, католик, і його похорон дав поштовх до нової демонстрації. Демонстранти захопили 12 автобусів. Вулиці столиці Півн. Ірляндії Белфасту цілком опустіли, всі крамниці і ресторани закриті. Згоріло багато будинків.

СССР і Індія підписали 20-тирічний „пакт приязни і співпраці"

Ню Делі. — У понеділок 9 серпня ц. р. совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико і індійський міністер закордонних справ Сваран Сінь підписали у столиці Індії пакт „миру ,приязни і співпраці", який проте має характер взаємного пакту безпеки, бо в одній точці стверджує, що у випадку атаки або погрози атаки збоку будь-котрої третьої держави на одну з тих, що підписали договір, вони „вступають негайно у взаємні наради з ціллю відсунути таку погрозу і вжити відповідних заходів для запевнення миру і безпеки в обох країнах". Совєти зобов'язалися теж доставити Індії „найновішу зброю" у випадку загрози для неї. Загально вважають, що цей договір звернений проти Пакістану у зв'язку з теперішнім гострим індійсько - пакістанським конфліктом з приводу заведення Західнім Пакістаном такого режиму терору в Східньому Пакістані, що відтіль втекли до Індії понад 7 мільйонів східніх пакістанців, бенґальців. Однак з індійського боку звернули увагу, що підготова до того пакту йшла вже від двох років та що він підписаний без уваги на Пакістан.

За 10 років у Ню Йорку збільшилось на 700 тисяч душ не білого населення

Ню Йорк. — На підставі зіставлень вислідів перепису населення в ЗСА у 1960 і в 1970 роках видко, що в Ню Йорку за останні 10 років збільшилось не білого населення на 702 000 осіб. До таких зараховують негрів, філіппінців, китайців та людей інших рас. Тепер у Ню Йорку, що нараховує майже 8 мільйонів жителів, є один мільйон 844 тисячі душ не білого населення. Такі дані подало Федеральне Бюро Статистики Праці. Коли порівнювати ці дані з збільшенням не білого населення в 30 інших містах ЗСА, де живе багато негрів, то таке зростання в Ню Йорку є найбільшим у всій країні. З останнього перепису в травні 1970 року видко, що в Ню Йорку живе один мільйон 667 тисяч негрів, себто 21,2 відсотків усього населення цього велетенського міста. Ню Йорк нараховує тепер 7 мільйонів 868 тисяч жителів. Кількість білого населення у місті частково зменшилась. Тільки 67 відсотків усіх негритянських родин у Ню Йорку мають чоловіків.

ВІДБУВАЄТЬСЯ ПІВРІЧНА ПЕРЕВІРКА МАЙНА, ДІЛОВОДСТВА ТА СТАНУ І АКТИВНОСТИ УНС

Головна Контрольна Комісія УНС. На фото (зліва): д-р Іван Скальчук, мґр Іван Винник, мґр Іван Геврик, проф. д-р Богдан Гнатюк та д-р Михайло Данилюк.

Джерзі Сити. — У понеділок, 9-го серпня, тут у приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу почалася піврічна перевірка майна, діловодства, організаційного стану та активностей цієї найбільшої української установи. Перевірку переводить обрана Конвенцією Головна Контрольна Комісія в складі, мґр Іван Геврик — голова, мґр Іван Винник — заступник голови, проф. д-р Богдан Гнатюк та д-р Іван Скальчук — секретарі і д-р Михайло Данилюк — контролер. Контрольна Комісія перевіряє стан і активність усіх департаментів УНСоюзу: касового, рекордового, організаційного та культурно-видавничого. Вислід перевірки буде проголошений після її закінчення в звіті Контрольної Комісії.

Губернатор Пенсильвенії підписав Проклямацію ТПНацій ще 15 липня

Гаррисбурґ, Па. — Губернатор Пенсильвенії Мілтон Шапп, як було інформовано в „Свободі" з 22 липня, цього року вагався, чи видавати до населення того великого стейту окрему Проклямацію Тижня Поневолених Націй. Однак ,після підписання відповідної Проклямації з нагоди Тижня президентом Ричардом Ніксоном, як і підписання Проклямації ТПНацій посадником міста Філядельфії, губернатор стейту також видав Проклямацію, підписану датою з 15 липня 1971 р. У ній він проголосив дні від 18 до 24 липня ц. р. Тижнем Поневолених Націй. У Проклямації між іншим сказано, що у стейті живе багато представників різних етнічних груп, які „з першої руки мають відомості про становище в тих країнах, а багато інших людей мають там друзів або родичів". Губернатор стейту Пенсильвенія закликає населення, щоб воно підтримувало „незмінні вартості свободи і справедливости", і тому проголосив Тиждень Поневолених Націй.

Анатолій Марченко, автор книги „Мої свідчення" звільнений з ув'язнення

Москва. — Згідно з одержаними тут інформаціями, 28 липня ц. р. був звільнений з ув'язнення після відбуття трьох років вироку українець з походження Анатолій Т. Марченко, автор широко відомого і поширюваного у відписах в СССР звідомлення про сучасні совєтські концентраційні табори, що було видане п. н. „Мої свідчення" різними мовами на Заході. А. Марченко був арештований у Москві 29-го липня 1968 року після того, як він написав відкритого листа проти репресивної політики Москви у відношенні до Чехо - Словаччини. Його засудили на один рік виправно - трудових таборів, формально за перебування без дозволу у Москві. Вже під час його перебування в концтаборі його судили вдруге за написання згаданого звідомлення п. н. „Мої свідчення" і засудили на дальших два роки ув'язнення. Звільнений з концтабору А. Марченко живе примусово в одному із міст Сибіру, звідки зможе виїхати в якусь іншу місцевість щойно по 6 місяцях. У своїй книзі „Мої свідчення" А. Марченко ствердив, що сьогоднішні совєтські концентраційні табори такі ж страхітливі, як були за часів Сталіна. Дещо в них покращало, але багато дечого стало гіршим. Своє звідомлення про страхіття совєтських концтаборів А. Марченко написав з метою довести ці страхіття до уваги „усіх тих гуманістів і проґресистів в інших країнах, які розпинаються за політичних в'язнів у Греції, в Портуґалії, в Еспанії чи в Південній Африці", а не роблять нічого, щоб допомогти політичним в'язням у Совєтському Союзі, яких „перевиховують" в концтаборах і тюрмах СССР з допомогою знущань і виморювання.

Книжка „Фермент в Україні" вийшла окремим виданням також у ЗСА

Ню Йорк. — Опублікований у видавництві МекМіллена в Лондоні п. н. „Ferment in the Ukraine" збірник документів і матеріялів про фермент і дисидентський рух в Україні вийшов тепер окремим книжковим виданням також у відомому американському видавництві політичної літератури Praeger Publishers. У збірнику, що його зредаґував Майкел Бравн і що його попередив передмовою британський публіцист Макс Гайвард, зібрані м. ін. в перекладі на англійську мову документи й матеріяли до справи суджених совєтським судом 1961 року українських юристів, звернення засуджених українських інтелектуалів, що перебувають в совєтських в'язницях і виправно-трудових таборах до судових й виконних установ УССР та до опінії світу, приписуваний В. Морозові „Репортаж із заповідника ім. Берії", документи до справи Чорновола тощо. В окремій 28-сторінковій статті редактора видання М. Бравна поданий огляд тла умов і розвитку дисидентського руху в Україні. У книжці подана бібліографія поширюваних в Україні захалявних писань, список засуджених політичних в'язнів і додані також карти України, Мордовської ССР та розташованих у ній виправно-трудових таборів. Набувати книжку можна у книгарнях або безпосередньо у видавництві: Praeger Publishers, 111 Fourth Ave. New York, N. Y. 10003. Ціна 15 долярів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Відповідь єдинонеділимцям

Загальною і панівною тенденцією советської пропаганди є втовкмачувати людям поневолених Москвою народів, що вони мають тільки одну „батьківщину" — Совєтський Союз і тільки одну столицю цієї „батьківщини" — Москву. Країни окремих народів в СССР в советській термінології „батьківщинами" не визначаються. Кожен советський громадянин має жити і діяти згідно з офіційною настановою: любити, славити і боронити тільки одну-одиноку неділиму „советську батьківщину". Цю офіційну настанову підтримують своїм холуйством безбатченки різних народів, в тому числі й українського, оті „німії, подлії раби, ...лакеї.., донощики і фарисеї", як їх визначав Т Шевченко, що ними аж кишить в державних та партійних апаратах різних советських республік.

Мужню й достойну відповідь усім „рабам отечества чужого" дав звичайний литовський моряк — Сімас А. Кудірка, отой, що в листопаді минулого року намагався „вибрати волю" і був відданий американським командуванням в ганебний спосіб в руки советських опричників. Суджений за цю спробу втечі, як за „зраду батьківщині" „верховним судом" Литовської ССР, Сімас Кудірка, кинув своїм суддям сміливо й гордо у вічі, що він не визнає за собою ніякої вини, що він не зрадив своєї батьківщини Литви, що він не вважає Росії, яка називається сьогодні Советським Союзом, своєю батьківщиною. З'ясовуючи причини своєї спроби переходу на американський корабель, Кудірка заявив, згідно з повідомленнями дисидентських кіл із Советського Союзу, що він хотів втекти від національної дискримінації, в умовах якої живе його країна Литва і забути трагедію свого народу, поневоленого так по зрадницькому 1940 року єдинонеділимською Москвою. З приводу того, що його американське командування видало в советські руки, Сімас Кудірка не висловив ніякого огірчення ні нарікання, мовляв, інакше й не могло статися, в той час, коли світ трактує советських громадян, як особисту власність таких наслідників Сталіна, як Брежнєв. Американці, моряки американського катера, прийняли його під час спроби втечі дружньо, дали йому теплу одежу, хотіли його оборонити.

Відповідь Кудірки може правити за приклад рідкої, але ж наявної уже в советській дійсності національної гідности й чести.

Загроза від арабського хаосу

Здавалося б, що в Ізраїлі повинні тішитись, коли єдність арабського світу ще раз виявилась мітом і коли Москва зазнала поважної невдачі в Судані, де стріляють і вішають її протеґованих. Альжир і Лібія зірвали взаємини з Йорданією, Марокко зірвало зв'язки з Лібією, Єгипет і Лібія допомогли здушувати в Судані спробу комуністичного перевороту. З-посеред 14-ох членських держав Арабської Ліґи — тільки 5 були репрезентовані своїми президентами на минулотижневій конференції „на вершинах" у Тріполі, а трьох арабських монархів туди навіть не запрошено. До того ж майже зникла одна арабська військово - політична сила, якою були партизантські „федеї", з якими рішуче й безцеремонно розправився йорданський король Гуссейн.

А втім, це тільки на перший погляд приємні для Ізраїлю події. Бо насправді вони сталися внаслідок двох головних причин: соціяльно - економічної відсталости та почуття приниження й розгублености, породженого чотирирічною окупацією Ізраїлем просторих арабських земель. Тому існує поважна загроза, що єгипетський президент Анвар Садат дійсно рішиться „до кінця цього року" збройно визволяти окуповані арабські землі. Чи вони будуть визволені — то це ще річ сумнівна, бо західні військові фахівці твердять, що Ізраїль, із своїми трьома мільйонами населення все ще має мілітарну перевагу над 120-мільйоновим арабським світом і що ізраїльське летунство все ще краще за трикратно численніше летунство Єгипту й Сирії. Але річ не в тому, чи нову війну виграють ізраїльці чи араби, а в тому, що та їх нова війна може спричинити вибух третьої світової війни, втягнувши в себе советську й американську фльоти на Середземному морі.

Тому асистент державного секретаря для справ Близького Сходу Джозеф Сіско переконував в останніх днях ізраїльських лідерів, що „розум наказує тепер переговорювати з арабами, а не чекати на розвиток подій". Ізраїльська тактика вичікування не дала бажаних вислідів, бо тільки озлобила арабських лідерів і продиктувала їм триматися первісної девізи: ані клаптика арабської землі Ізраїлеві. Вже не раз бувало в історії, що правителі шукали ліку на внутрішньо - державні недуги — у воєнній авантюрі. Тому заколот в арабському світі небезпечний для Ізраїлю і всього світу.

ВІД ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УНР

Сучасна міжнародна ситуація, а також становище в Україні і в цілому СССР, в межах якого понад півстоліття примусово находиться територія української незалежної держави, Української Народної Республіки, вимагають пильної уваги й постійної активної дії українських політично - громадських чинників, які, перебуваючи поза межами нашої батьківщини, репрезентують прагнення Українського Народу відновити суверенність у своїй ні від кого незалежній, самостійній і народоправній Державі.

Рух спротиву в Україні — у яких би формах він не виявлявся: від т. зв. леґальної опозиції до все зростаючої дії відверто самостійницьких підпільних формацій, — веде до здійснення головної мети української визвольної боротьби: до упадку російсько - совєтської імперії, розподілу її на самостійні національні держави численних народів і до відновлення вповні суверенної української Держави. Такі ж процеси відбуваються і серед інших поневолених Москвою народів. А прагнення позбавитися тоталітарного режиму совєтської диктатури помічається і серед російського народу, кращі представники якого вже висловлюються за право неросійських народів відокремитися від Росії і жити своїм незалежним життям. Волелюбні рухи поневолених неросійських народів рішуче відкидають засуджені історією шовіністичні і в е л икодержавницькі прямування тих росіян, які хотять і надалі зберегти свою імперію.

Ми вітаємо всіх українських патріотів - самостійників на батьківщині — незалежно від їхніх політично - соціяльних переконань — і закликаємо їх бути розважними у своїх діях, щоб витривати до того слушного часу, коли визріють процеси, які вможливлять упадок російсько - совєтської імперії. Ми гостро засуджуємо жорстокі переслідування окупаційним режимом діячів української н а ц іональної культури, які борються за права людини і за права української мови й культури. Ми вітаємо й підтримуємо широкі протестаційні акції нашої молоді і старшого громадянства, які відбуваються у західньому світі проти нелюдського засуду Валентина Мороза, й уважаємо, що ці акції слід безупину й далі провадити, масово й енергійно реагуючи на винищувальні заходи Москви в Україні.

Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі рішуче відкидає втручання Московської патріярхії в справи українських Церков, доказом чого є постанови останнього Собору Російської Православної Церкви. Ці постанови подиктовані не релігійною турботою за єдність православ'я, а лише імперіяльними інтересами СССР. Большевицький режим знищив обидві українські незалежні Церкви — Українську Автокефальну Православну Церкву й Українську Греко - Католицьку Церкву — та придушує релігійний рух українських євангеликів, керуючися не тільки ідеями воюючого безбожництва, а, насамперед, прагнучи зруйнувати незалежні національно-українські Церкви. Цей режим підтримує офіційне російське православіє, як засіб поневолення неросійських народів на релігійному відтинку. Український народ прагне відродження своїх незалежних Церков, яке стане можливим лише у відновленій суверенній Українській Народній Республіці.

Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі засуджує нищення окупаційним режимом релігійних і культурних цінностей жидівської і мусульманської меншостей України та висловлює переконання, що відновлена суверенна і народоправна у к р аїнська держава забезпечить усі їхні законні національні культурні права, як це було за існування незалежної Української Народної Республіки.

Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі належно розуміє й вітає заходи західньо - демократичних держав до встановлення справжнього миру в світі на засадах свободи й справедливости, з о к рема, вважає з цього погляду доцільними зусилля в цьому напрямку президента ЗСА Ричарда Ніксона, що виявилися останньо в його намірах нормалізувати взаємини з державою великого китайського народу. Водночас ми ще раз звертаймо увагу обох цих світових потуг на той факт, що справжнього миру в світі не можна встановити коштом затримання у неволі десятків мільйонів людей багатьох волелюбних народів. Такий мир нездійсненний до того часу, доки український та інші поневолені Москвою народи не відновлять своїх вільних і вповні суверенних та демократичних держав.

Уважаємо за свій обов'язок остерегти уряди держав вільного світу перед пропаґованою Москвою т. зв. Европейською Конференцією безпеки та совєтськими пропозиціями щодо „взаємної" редукції збройних сил. Згадана конференція, в намірах совєтського уряду, мала б фактично визнати нинішній територіяльний „статус кво", себто спричинитися до увічнення підневільного становища численних народів середньо - східньої Европи, а також до морального обеззброєння европейських держав НАТО і до знесення „присутности" ЗСА в Европі. „Взаємна" редукція військ на практиці виглядала б так, що американські збройні сили залишили б Европу і опинилися б від неї за тисячі кілометрів, віддалені океаном, а совєтські збройні сили, відтягнувшись тільки на кільканадцять сот кілометрів, могли б у догідний для СССР момент

(Закінчення на стор. 4-ій)

Мих. Килимний

СВІТ ЗРОБИВ ШИРОКІ ОЧІ

Куритиба, Бразилія. — Вістка про подорож президента ЗСА, Ричарда Ніксона, до П е к і н у мало сказати, що облетіла ввесь світ; вона цей світ розворушила та продовжує розворушувати, викликаючи різні думки, почуття, передбачення, сподівання, а то й просто здогади, порівняння та міркування, яким нема ніяких меж, нема ні кінця ні краю. У часописах різних країн тепер пишуть, наприклад, що кілька століть тому, Китай відкрив відомий мандрівник Марко Польо, а сьогодні той же Китай, хоч і у зміненому режимовому вигляді, відкриває сучасний американський президент.

На перший погляд подібне речення видається дуже претенсійним та необґрунтованим, але насправді воно є цілком підставовим. Марко Польо відкрив, що за довжелезною кам'яною стіною існує велика країна, а Ричард Ніксон тепер, волею чи неволею, вводить ту країну в активне міжнародне життя, що, безперечно, матиме величезні наслідки, які відчуються скрізь на нашій плянеті.

Незалежно від того, чого досягне в своїх пересправах сучасний а м е риканський президент, він, своєю згодою на відвідини червоного Китаю, вже показав усім і кожному, що з тією країною поза режимовими різницями, можна вести розмови, можна займатися пересправами.

Досі, на велику вигоду Москви, на неймовірне те несусвітнє поширення її імперії, відогравав найважливішу ролю ляк перед „жовтою небезпекою" майже в усіх неазійських країнах. Згодом, уже червоній Москві вдалося прищепити той ляк і в азійських і то в „жовтих" країнах, як в Індії та чималою мірою в Північній Кореї, а там і на Індокитайському півострові, де всілякі В'єтконги і т п здебільшого орієнтувалися і орієнтуються на СССР, а не на червоний Китай Також для Японії, яка сама належала до „великих потуг" і до того пнеться й тепер, отже для неї великий, об'єднаний та могутній на силі Китай, зовсім не на руку.

Колись (ймовірно у ялтинський період) Сталінові по суті вдалося домовитися з Рузвелтом про поділ світу на два впливи — американський і совєтський. Хоч це офіційно не раз і заперечувалося, але всі факти свідчать про існування такої домови; лише червона Москва ніяк не хоче визначити, де мають кінчатися її впливи, нахабно простягаючи свої пазурі до країн Африки й Південної Америки. В згаданій домові, Англії й Франції відведено лише допоміжні, другорядні ролі, а Китаєві взагалі не надано нічого, він і далі залишився „простором", що ним мають порядкувати інші і ті „інші" реґулюватимуть мільйонами його населення.

На таких політичних концепціях виховувалися дипломати, політики і державні діячі в усьому світі. В полоні цього була й преса та взагалі міжнародна громадська думка. І ось, раптом, Ніксон іде до червоного Китаю..

Скільки тут проглядає несподіванок?

Чи щось вдасться, чи не вдасться Ніксонові в Китаї — це справа майбутнього, але сама думка, сама ідея, що можна домовлятися з китайцями окремо і незалежно від Москви, вже заіснувала, вже не становить собою ніякої фантазії, нічого понад людське уявлення. Вже в цьому одному — найпершому фактові бачимо разючу поразку московської дипломатії, що так довго грала і вигравала на „жовтій небезпеці". Напевно надалі в міжнародних мірилах шукатиметься шляхів до дльшого співжиття і співіснування різних рас: білої, чорної і жовтої, без обов'язкового утримування при цьому величезної і таки неймовірно потворної Російської імперії. З ізоляцією Китаю кінчається, Китай виходить „на широкі води" міжнародного життя, міжнародної політики. Кінчається справа і двох надпотуг у світі, бо вже знайшлося місце і для третьої надпотуги. І тут, здається, почнеться занепад Російської імперії. „Доктрина Брежнєва", постійні прошуки „найвидатнішого дипломата нашої доби" (за визначенням Ватикану) Громика — це, можливо, останні вияви у виконанні заповіту Петра І.

Показується також, що у міжнародній політиці різні режими в різних країнах не відограють домінантної ролі, бо диктують насамперед інтереси, зацікавлення відповідних країн, а режими, навіть однакові, можуть протисттавлятись один одному.

Совєтський Союз напевно добровільно не поступиться своїм місцем у світі, а насамперед Китаєві, коли в гру безпосередньо входить Сибір. Напевно Москва шукатиме протизаходів відносно китайської потуги, щоб бодай обмежити останню, в'язати їй чимось руки. Ось тут може відкритися дорога до ширших засягів та до нового піднесення для Японії, надзвичайно зацікавленій в частині острову Сахалін та в Курильських островах. Хоч як дивно виглядає сьогодні можливий ближчий контакт СССР з Японією, але не менш дивно виглядає і „пінґ - понґова" дипломатія Вашинґтон - Пекін. Як кажуть, „ біда навчить". До того, то відносно Японії уряд СССР уже поробив деякі кроки до наближення, бодай у площині економічній, і, що найцікавіше, — насамперед у Сибіру та на Далекому Сході. Йдеться покищо про авіяційні сполучення, а також про видобуток Совєтами на спілку з японцями деяких корисних копалин і газу. „Розвиток" цих відносин може йти й далі. До речі, червоних китайців, особисто Мао Тсе-тунґа, особливо лякає можливе відродження „японського імперіялізму", бо промисловість Японії, можна сказати, вже відродилася та зростає далі. Москва, безперечно, все добре знає та враховує, що стосується Японії і Китаю.

Те, що червоний Китай не думає більше сидіти в примусовій ізоляції, свідчать ще й такі факти:

Досі в Европі він мав лише одного спільника — малесеньку Альбанію. Недавно Пекін значною мірою „нормалізував" свої відносини, знову переважно в економічній площині, з Югославією, хоч до того остання вважалася ідеологічним порогом Пекіну, а юґославського комуністичного диктатора маршала Тіто окреслював той же Пекін, як „найбільшого ревізіоніста".

(Закінчення на стор. 3-ій)

100 МІЛЬЙОНІВ РЕВОЛЬВЕРІВ

Відома річ, що американці — від піонерських часів, від часів воєн з індіянами, від визвольної і громадянської воєн, закохані у стрільній зброї. Сто років тому засновано „Американське Товариство Рушниці" — „Амерікен Райфл Ассосіейшен" — і воно нараховує тепер поверх 1,000.000 членів. Кожний із них має найменше по одній ловецькій рушниці, багато з них мають малий арсенал зброї. Загалом нараховують, що в Америці у приватних руках знаходиться коло одного мільйона револьверів і кругло другий мільйон ловецьких рушниць та рушниць різного калібру й засягу. Винахідник револьвера „кольта" — Сем Колт — став був ще перед Громадянською війною неначе національним героєм і тоді викувано фразу: „Бог створив всіх людей, але щойно Колт зробив їх рівними". Але тому, що стрільна зброя існує не тільки на те, щоб тримати її для паради в окремих осклених шафах, чи скромно лежати в шухлядах, то вона вбиває, вбиває звірят і — людей.

Випадкові і свідомі вбивства бували за всю історію З'єднаних Стейтів. Але їхня кількість зростає куди більшим і швидшим темпом, як число населення ЗСА. Колись убивство шерифа було винятковим злочином, який мобілізував населення проти вбивника. В минулому році згинули в Америці при виконуванні службових обов'язків 100 поліціянтів, а 51 замордовано в перших 5-ох місяцях цього року. І тому, наприклад, комішинер поліції в Ню Йорку, Патрик В. Морфі, заявив недавно: „Настав час, щоб тотально роззброїти американців". І так само думають багато американців, між ними й багато сенаторів та конґресменів. Правда, закохання американців у зброї проявилось у схваленні другої статті Хартії Прав: „Добре впорядкованої міліції, яка потрібна для безпеки вільного стейту, і права людей мати і носити зброю, не можна порушувати". Але це тільки принцип, який не перешкоджує встановляти норми для продажу й купна зброї. Від 1911-го року обов'язує так званий Акт Суллівана, названий від прізвища сенатора Ню-йоркського стейту. Він стосується тільки револьверів і наказує продавцям реєструвати кожний проданий револьвер, а покупцям — мати на це поліційний дозвіл. У 1968 році, під враженням загину в тому році в атентатах д-ра Мартина Лютера Кінґа і сенатора Роберта Кеннеді, Конґрес прийняв т. зв. Федеральний Акт контролі зброї, але вже після одного року скасовано одну з його постанов, а то про обов'язок реєстрації продажу кожної амуніції, а в Комісіях теперішнього Конґресу спочивають аж 4 резолюції за повне скасування того закону.

Згадане „Американське Товариство Рушниці" є найбільш завзятою і активною опозицією проти будь - якого обмежування купна-продажу стрільної зброї приватним людям в Америці. Його представники і адвокати в Конґресі та в пресі заперечують твердження, наче „зброя вбиває людей", і протиставлять йому свою тезу, що „не зброя, а люди вбивають людей". Таким чином сьогодні знаходяться в Америці два табори: один вимагає я к н айсуворішого обмеження права продавати й купувати та зберігати зброю, — другі є за скасування всяких таких обмежень, зате за схвалення якнайсуворіших законів проти злочинства і стосування найсуворіших кар супроти злочинців. Прихильники реєстрації кожної стрільної зброї, револьвера чи рушниці, покликуються на добрий досвід, зроблений в Ню Йорку, де з-посеред кругло 23.000 леґальних посідачів револьверів і кругло 200.-000 посідачів рушниць та крісів — ні один не доконав злочину. Але противники реєстрування зброї і амуніції твердять, що справа не в дозволі, а в тому, щоб громадянин умів орудувати зброєю і знав, коли нею користуватися, — тоді він буде надзвичайно корисним для суспільства і держави. Прихильники повної свободи для купна - продажу стрільної зброї покликуються на факт з другої світової війни, що коли Гітлер загрозив інвазією на британські острови, то там настала розпука не зо страху перед німцями, а тому, що цивільні англійці не мали ніякої зброї. Впродовж кількох тижнів зібрано в Америці від цивільних громадян і вислано до Англії сотні тисяч револьверів і рушниць та крісів.

Зріст злочинства в Америці, — політичні атентати, — вбивання поліціянтів, — с т р і л я ння снайперів для забави до мотористів на шляхах, — бандитські наскоки на банки і крамниці, — перетворення ч и с ленних гіппі, які хвалилися, що вони „люди квітів і любови", у кровожадних вбивників, — подвійна загроза збоку власників стрільної зброї, які є наркоманами, — все це актуалізує проблему зброї в приватних руках. Автор обширної й фахової статті на цю тему, п. з. „Велика дебата про контролю зброї", Ед Воллес в нюйоркському „Сандей Нюз", не поручає від себе ні одного з двох шляхів: узалежнення купна - продажу стрільної зброї приватними особами від поліційного дозволу, чи навіть повного роззброєння цивільного населення в Америці, ані теж привернення кари смерти для злочинців, які шантажують револьверами і стріляють невинних людей. Однак розвиток подій в Америці, зріст обурення громадян з приводу хвилі злочинства, зокрема втрата терпцю членів Конґресу, які вечорами не можуть безпечно виходити на вулиці Вашинґтону, все це дозволяє передбачувати, що стейтові і федеральні власті вживатимуть щораз гостріше обох засобів — однаково обмежувати свободу громадян у добуванні зброї, як теж в стосуванні гострих кар супроти злочинців. Коли ще кілька ро-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Марія Струтинська

СПОГАД ПРО ЛЕОНІДА СМІЛЯНСЬКОГО*

Нас було п'ятеро: голова Оргкомітету письменників і в міста Львова — О. Десняк, письменник Леонід Смілянський, якийсь журналіст зі Східньої України і ми дві працівниці Літературно - Меморіяльного Музею Івана Франка у Львові.

Була зима, віття дерев у садах підміських вілл утиналося під тягарем снігу, як ми сходили вниз вулицею Софії до трамвайної зупинки. Запалювали газові ліхтарі, і від цього небо ставало темноблакитним, з химерними обрисами будинків на ньому. Внизу горіли вже світла міста, що кликало до себе.

— Чудовий городок — сказав замислено Смілянський. Він тільки вчора вперше прибув до Львова, щоб зібрати матеріяли до життя і творчости Івана Франка.

— У нас ще потроху Европа, — обізвалася моя товаришка праці. — Ми ще зараховуємо себе до Заходу.

Смілянський якось сухо засміявся:

— Куди ми прийшли, там нема вже Европи.

— Та що ви говорите? — здивувалася вона.

— Чому ви так обурились, що він вам сказав? — спитав за нашими плечима Десняк, що йшов позаду з журналістом.

— Нічого кинув Смілянський, — ми говорили про... Европу.

Тут була вже зупинка, саме над'їжджав трамвай.

— Куди ми підемо в цей прекрасний вечір? — тут уже в трамваї спитав Десняк

Ми жінки, не збиралися нікуди йти. Разом із запрошеними на Наукову Раду Музею гістьми ми вийшли з будинку Івана Франка і поспішали додому, де чекала нас занедбана домашня праця, а потім хотілося чимскорше лягти: пересунені на дві години наперед будильники зривали нас з постелі досвіта. А втім, наші думки були наполовину не тут, а біля в'язниці на Яховича, де наші чоловіки сиділи в тій же самій камері.

Та Десняк не хотів слухати жадних вимівок. Він, як господар, приймав тут гостей зі Сходу і йому бажалося показати кожному наше місто. Невже ж місцеві жінки відмовляться від своєї ролі господинь?!

Дотого ж, він недавно, коли я звернулася до нього, оборонив мене від енкаведиста, що наперся був викинути мене з помешкання. Така допомога була неоцінена.

* * *

У великій залі каварні Ріц було вже повно, але я знову не впізнала цього льокалю, де колись бувала так часто, як не впізнала була його місяців зо два після приходу большевиків, коли забігала туди напитися кави. Тоді всі сиділи у кашкетах, кидали на підлогу недогарки, стягали зі столів заялозені скатерті, а в клубах диму годі було сидіти. Тепер тут знову було чисто, затишно.

Здавши в гардеробу плащі, ми зайняли столик. На підвищенні грав дискретний джаз, крутилися на квадраті паркету пари. Командири й бійці танцювали з місцевими дівчатами, держачи їх здалеку від себе й обережно просуваючись, наче б боялися попсувати якусь крихку річ. Між ними крутилося декілька невиразних тутешніх типів.

Нам подали вино, якусь закуску. Розмова знову поділила нас. Десняк радий був порозмовляти з моєю товаришкою праці, яку дуже делікатно „емаблював", журналіст роздивлявся, з ким би то йому потанцювати, що врешті й зробив; мені залишилося товариство Смілянського.

Люблю ясну ситуацію. Не надумуючись довго, спитала:

— Ви — партієць?

Подивився на мене, усміхаючись:

— Ні.

У цій хвилині до нього звернулася пані Ірина. Сміючись, вона сказала:

— Вачите тих гарних євреєчок, там, у кутку? Я сказала нашому орденоносцеві (це — про Десняка), що Вам варт було б, як конаціоналові, познайомитись з ними, а він дуже сміється і конче хоче, щоб я вам це сказала.

Справді, і мені приходило на гадку, що в його чорнявій вроді щось наче семітське.

Але він в голос засміявся:

— І я, і мої предки, скільки їх запам'ятали в нашому роді — чистокровні українці.

А потім, коли вона повернулася назад до своєї розмови з Десняком:

— У мене були недавно прикрощі за здогадний антисемітизм. Тому це він так сміявся з того, що ваша приятелька сказала. І, навіть, зрадів: у нас, бачите, бути антисемітом — дуже небезпечно.

Це останнє ствердження зробило настрій більш довірливим. І, як це часто буває в таких моментах, я сказала йому в приступі щирости:

— Слухайте, я недавно була в Києві, з бюджетом нашого Музею. Чому в столиці Радянської України панує не наша мова, а якась російська тарабанщина?!

Він похмурнів, а потім промовив поволі, притишено:

— Мене ви можете таке питати, хоч і я не дам вам відповіді. Але — він глянув на мене вимовно — можна вам щось одверто порадити?

— Прошу!

— Маріє Василівно, не ставте таких питань малознайомим людям, Бога ради!

Але дух бунту, що вселяється в нас, коли ми попадемо в одчайдушний настрій, вибухнув:

— І що ж мені може ще статися? Що ще гірше може зустрінути мене, як зустріло мого чоловіка, сотні й тисячі інших?!

— Ваш чоловік?.. — спитав він тихо й не докінчив.

— У в'язниці. Від року.

Він відкинувся на бильце крісла, глянув боком на орденоносця, зайнятого розмовою, а тоді нахилився до мене і чітко вимовив:

— Ви нічочо, нічого ще не знаєте! Бережіть себе!

Він скерував розмову на інші рейки, а потім вона стала загальною.

Незабаром ми обидві піднялися — вони не всилі були вже нас задержати. Коли гуртом ми пройшли у гардеробу Десняк підійшов з талонами до портіє, Смілянський кинув подразнено на його спробу говорити по-польськи: По-якому ви говорите? Тут — не Польща!

Ми прощалися при зупинці трамваю, що підвозив мене близько мого будинку. Смілянський затримав мою руку і з притиском вимовив:

— Пам'ятайте, що я вам сказав. Життя — прекрасне.

* Леонід І. Смілянський (1904 - 1966) — відомий український підсовєтський письменник, автор біографічної повісти про М. Коцюбинського, сценарія фільму про І. Франка та ін.

ІНЖ. Г. ВАСИЛЕВСЬКИЙ НА ПЕНСІЇ

Гарисбург, Па. — Інж. Гриць Василевський перейшов у віці 69 років на пенсію, після 18 літ праці в Департаменті Транспорту Пенсильвенійського стейту. При відході він одержав від свого відділу праці грамоту-подяку. Інж. Г. Василевський відомий, як активний громадський діяч ,який не жаліє часі й енергії, щоб писати листи та інформувати про підневільне становище України американську пресу й політичних діячів. Він — хорунжий Армії УНР та Лицар Ордену Залізного Хреста, в 1946-47 роках перебував при Американській Армії у Баварії, з 1948 року проживає з родиною в ЗСА. Тут він працював як інженер в будуванні та плянуванні мостів, останнім часом як інженер-сеньйор мостобудівництва в Департаменті Шляхів Пенсильвенійського стейту.

Інж. Гриць Василевський та його дружина Єлизавета є членами УНСоюзу.

Відзначення 80-тиліття уродин професора Степана Шаха

Проф. Степан Шах

Крайова Управа „Українського Християнського Руху" в Німеччині та місцева Клітина УХР у Мюнхені врочисто відзначили дня 25-го червня 1971 р. 80-тиліття уродин свого почесного голови, папського Лицаря—Командора, директора Степана Шаха окремим святочним засіданням обох Управ згаданих товариств, запрошених представників інших установ, яке відбулося у Мюнхені в домівці при катедрі св. Андрея Первозванного. На це засідання прибув також президент Головної Управи УХР - ректор УВУ проф. д-р Володимир Янів та президент Екзекутиви ЦПУЕН мґр Антін Мельник.

Перед засіданням в год. 19-тій відбувся у катедральній церкві св. Андрея молебен, його відправив о. канцлер Ст. Дмитришин і провів молитву на інтенцію ювілята.

У домівці при святочно застелених і цвітами прикрашених столах засіли усі приявні з ювілятом і його дружиною на чолі. Отець канцлер Дмитришин духовний опікун УХР провів молитву, він теж, виголосив привітальну промову до ювілята з рамени мюнхенської церковної громади, рівночасно зложивши побажання від Преосвященного Владики Апостольського Екзарха Кир Платона Корниляка, який із побажаннями і Апостольським благословенням передав для ювілята свіжо видану ним книжку творів його бл. п. батька Володислава (1881-1968) — Мюнхен 1971 рік, сторінка 1 - 203 із присвятою: „Високоповажаному і дорогому п. Командорові-Директорові Ст. Шахові - в доказ пошани. З Архиєрейським Благословенням—з приводу 80-річчя. Платон, А. Е. Єпископ Мюнхен, 25. 6. 1971."

Привітальну промову від Крайової Управи УХР виголосив організатор цього ювілейного засідання—голова КО УХР мґр Євген Рен, у котрій зобразив сильветку громадської і педагогічної діяльности почесного голови КО УХР Степана Шаха перед війною до 1939-го р. від його військової служби в ранзі поручника в рядах УГА у 1918 р. до його діяльности на еміґрації у Німеччині - як педагога, журналіста, мемуариста, науковця, дійсного члена НТШ, дійсного члена Українського Богосл. Наукового Т-ва у Римі й закінчив побажаннями многих ще кріпких і працездатних літ! Мґр А. Мельник, президент Головної Управи МПУЕН, виголосив привітальне слово і зложив побажання Почесному Членові ЦПУЕН. Адвокат д-р Ярослав Малиняк, голова мюнхенської Філії УХР—зложив побажання від місцевої Клітини УХР, а як заступник Голови Об'єднання мюнхенської філії Т-ва „За Патріярхальний Устрій УКЦ" привітання членові своєї філії, п-і Ярослава Філь, голова „Світського Апостоляту Жінок у Німеччині" зложила привітання і побажання від своєї організації, голова мюнхенської філії, ОУЖ п-і Катря Колянковська привітала ювілята з рамени Жіночого Об'єднання , п-і Ольга Пеленська, вдова по бл. п. інж. Дамянові Пеленському, довголітньому членові Головної Управи КО УХР привітала ювілята—як шкільна товаришка з гімназії СС Василіянок дружини ювілята п-і Ірини Шах. Інж. Євген Гарабач, абсольвент перемиської гімназії, виголосив подяку своєму колишньому директорові і предсідникові іспитової комісії при матурі у 1933 р. , а як голова „Комітету кол. мешканців перемиської і надсянської землі, та як голова філії „Українського Христ. Робітничого Руху" у Мюнхені зложив ювілятові побажання многих і кріпких літ. О. канцлер Ст. Дмитришин, уродженець Перемишля й колишній учень перемиської гімназії (річник матури 1923 р.) привітав директора перемиської гімназії від колишніх його мешканців і подякував Ст. Шахові за його історичний спомин „Між Сяном і Дунайцем" (Мюнхен 1960) та й за те, що ще й тепер ювілят закінчив свою „Історію української гімназії у Перемишлі" яка жде на свою появу. Співак Богдан Шарко привітав ювілята від Крайової Управи Братства Дивізійників. Президент Централі УХР — ректор УВУ проф. д-р В. Янів, котрий був учнем ювілята в Академічній гімназії у Львові у 1921 р. Президент УХР подякував 80-тилітньому соленізантові за його активну і провідну співпрацю в рамах УХР від 1959-го р. , спершу як звичайний член, відтак як член Крайової Управи, опісля як заступник голови Крайової Управи у Німеччині, дальше як голова, а від 1970-го р. як почесний голова КО УХР, а вкінці від березня 1971 р. як заступник голови Головної Ради УХР на Европу, Америку, й Австралію. По закінчені кожної промови відспівано многоліття— то у п'ятьох мелодіях, почавши від церковних напівів-а почерез лемківські закінчивши на перемиській арії. Під кінець святочного вечора, трояндами й тортами прикрашеного написом „80 літ", забрав слово 80-літній ювілят. Він почав свою промову цитатом із творів римського бесідника М. Т. Цицерона: „Овочем старости є спомин і здобута добрими ділами пошана від молодших". Ювілят подякував ініціяторові цього святочного ювілейного вечора, мґр Є. Ренові, дальше духовному опікунові КО УХР о канцл. Ст. Дмитришинові, прохаючи його передати слово подяки Апост. Екзархові Кир Платонові, котрому зложить ще особисту подяку. Відтак подякував усім промовцям, зокрема ж працьовитим паням, за декоративне прибрання трапези, за квіти й торти на руки членкині Управи УХР п. Марії Сімків, своїй найближчій землячці. Окрему подяку зложив ювілят співакам за пісні й сольо, у часі вечері, а саме паням: співачці К. Колянковській, Я. Філь, М. Гарабач, Богданові Шарко, що при акомпаньяменті бандури проспівав дві пісні, о. Ст. Дмитришинові, проф. УТГІ д-р Іванові Ковальському, й усім іншим за їхній хоровий спів.

А що в цьому ювілейному вечорі брали гармонійну участь у близькій, наче родинній атмосфері представники усіх громадських угруповань, то закінчено цей ювілейний вечір старою відомою пісенею: „Де згода веємействі"

Мюнхенець

СВІТ ЗРОБИВ ШИРОКІ ОЧІ

(Закінчення зі стор, 2-ої)

Зараз це все „пішло в забуття". Про це багато говорить і активізація румунського Чаушеску, що тримається відносно Москви майже самостійної лінії, не надто побоюючись до зубів озброєних совєтських дивізій на румунському кордоні, зокрема в Молдавії, де, до речі, Брежнєв був колись першим секретарем ЦК партії. Чаушеску навіть дозволяє собі на „дружні" візити до Китаю та інших азійських комуністичних країн, а також одверто виступає проти „доктрини Брежнєва" про обмежену суверенність та самостійність „соціялістичних країн" і партій. Певно багатотисячний у кілометрах спільний кордон з Китаєм змушує СССР крізь зуби усміхатися до Чаушеску. Літерально, останніми днями Пекін просто демонстративно показує своє зацікавлення невтралістичною Австрією. Відомо, що до Відня прибуває чимала кількість китайських дипломатів і будуть розпочаті переговори в різних ділянках між цими країнами. Треба ще вказати і на все зростаючу активність прокитайських комуністів та їхніх симпатиків у країнах Латинської Америки. Тут доходить до того, що „прокитайці", на спілку з троцькістами, не раз заблькоковують „ортодоксальних" (тобто московських) комуністів, як це вже мало місце в Чіле, Болівії, Перу, частково в Арґентині та Уругваї.

Скрахував на Китаї і... Ленін. Останній казав, що коли Китай та Німеччина стануть к о м уністичними, звичайно, підвладними світовому московському центрові, то тоді вже цілий світ сам впаде до рук комуністів (СССР). Аж воно насправді, в конкретній дійсності зовсім виходить не так, не „по-ленінському". А історик Андрій Амальрик передбачає, що саме від рук червоного Китаю розлетиться Російська комуністична імперія.

НАУКОВЦІ, ІНЖЕНЕРИ І ТЕХНІКИ, переважно з ділянки аеронавтики і космічних студій, після масового скорочення місць праці на Кейп Кенеді пішли до різних шкіл на перевишкіл. Чимало з них навчалися впродовж яких півтора року в Інституті для боротьби проти занечищення оточення, але знову залишилися без праці: з усіх студентів лише 8% знайшли собі нові місця праці, інші залишилися безробітними.

Флорида відзначила Відродження Української Державности 1941 р.

В неділю, 4-го липня ц.р., в Маямі на Флориді зібралися о год. 7-й члени і гості Відділу ООЧСУ в гарній садибі п. В. Трача, на площадці на березі річки, поміж пальмами і тропічними рослинами, для відзначення історичної дати 30-ліття з дня проголошення у м. Львові акту відновлення Української Державности.

Відкриваючи Святочні Сходини, п. Р. Балабан згадав, що в тім самім дні ЗСА обходять 195-ті роковини свого існування, в той час, коли Україна нараховує вже тисячу років, втратила свою незалежність і тепер веде боротьбу за визволення. Голова запропонував відспівати український гимн, який гарно звучав на тлі тропічної природи, пригадуючи учасникам наш „Ліс" і українських лицарів-партизан, що стояли в ньому в той час у завзятій боротьбі з ворогами-німцями і москалями.

Інж. Б. Неганів у своїм святочнім слові згадав обставини проголошення акту відновлення української Державности і вибори тимчасового Уряду, на чолі з прем'єром Ярославом Стецьком та, проаналізував політичне значення акту, як продовження традиції боротьби українського народу за свою державність.

Прелеґент закликав громадянство, щоби воно, згадуючи світлі моменти з історії нашої визвольної боротьби, взялося енерґічно до конкретної національної праці на еміґрації і до дальшої боротьби за незалежну українську національну Державу.

Присутній на Сходинах інж. Квасницький говорив про значення української еміґрації у вільних краях Заходу.

Сходини закінчилися відспіванням пісні - „Не Пора".

Н. Н.

З життя Т-ва за Патріярхальний устрій в Міннеаполісі

В дні 24 липня ц. р. відбулися в залі школи при церкві св. Константина в Міннеаполісі збори членів Т-ва за патріярхальний устрій. Збори провадила Управа Т-ва в складі голови п. Домбровського і секретаря п. Папіжа. Головними точками програми були звіти двох членів Т-ва з їх поїздок до Ню Йорку і до Торонто. До Ню Йорку їздив інж. Євген Наливайко, а до Торонто інж. Осип Покотило. Обидва панове їздили з власної волі і за власні гроші, тому наша громада вдячна їм за їх труд і за відомості, які вони привезли.

Звіти обох наших членів були речеві і цікаві. Присутні висловили їм подяку рясними оплесками. По рефератах в дискусії порушено багато справ, як: які є резолюції з'їздів, чому ще й досі їх не опублікова н о, справа рідної мови по наших церквах і домах, мішані подружжя і їх діти, роля нашого духовенства, відозва нашого священства до єпископів і т. д.

Порушено багато справ, але в справі збіркової акції не винесено жадних конкретних рішень.

Присутніх було 57 осіб.

В. Пакуляк, прес. реф.

ВІД ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УНР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

легко пересунутися знову в західньому напрямку.

Совєтські т. зв. „мирні" пропозиції тільки прикривають традиційну російську агресивно - експансійну політику. Про це переконливо свідчать совєтські заходи на Близькому Сході, а також у басейні Середземного моря, що його прагне опанувати СССР, щоб таким чином оточити західню Европу. Заявляємо, що Україна, як Чорноморська держава, яка теж належить до обширу Середземного моря, не поносить і не буде поносити жадної відповідальностил за агресивні дії СССР у цьому просторі, бо її територія є окупована російсько - совєтськими військами, а т. зв. „уряд УРСР" накинений їй силою Москви.

З цілої низки важливих справ, які складають зміст діяльности організацій і установ української діяспори, Державний Центр особливо вирізнює відзначення 50-літнього ювілею відродження Української Автокефальної Православної Церкви, що сталося на підставі закону Директорії УНР з 1 січня 1919 р. Ми схиляємо голови перед її Первоієрархом, Єпископами, священиками і вірними, які в пізніших роках стали жертвами большевицького терору. Ця Церква продовжує свої світлі традиції й розвиток на чужині й живе в серцях вірних на нашій Батьківщині. Вітаємо Ієрархію і вірних УАПЦ, які урочисто відзначають це славне 50-ліття в країнах розселення українців.

У зв'язку з 50-літтям трагедії під Базаром, де згинули герої - вояки Армії Української Народньої Республіки, закликаємо всіх українців гідно відзначити цю сумну річницю, щоб заманіфестувати нашу готовість здійснити ідеали самостійности і соборности, за які вони впали смертю мучеників.

Повідомляємо українське громадянство, що Президія і Виконавчий Орган Української Національної Ради на своїх засіданнях 10 липня ц. р. остаточно схвалили Реґулямін Громадсько - виборного сектору в УНРаді і покликали до життя Головну Виборну Комісію. Таким чином, через вибори представників громадського сектору УНРади та через покликання номінаційної частини цього сектору, буде притягнене до участи в працях нашого екзильного передпарляменту позапартійне українське г р о мадянство. Сподіваємося, що ця справа корисно спричиниться до пожвавлення діяльности органів Державного Центру і дасть їм приплив нових сил. Закликаємо українське громадянство з цілою увагою поставитися до цієї важливої справи, щоб вибори, в яких візьмуть участь усі платники пожертв на діяльність Державного Центру, дали позитивні наслідки.

Ми стоїмо перед відбуттям чергової, 7-ої сесії УНРади. Ця сесія має вирішити низку важливих політичних питань і спричиниться до зміцнення консолідації українських політичних сил і організованого українського громадянства на базі невхильних самостійницько-визвольних позицій, які вже понад 50 років лежать в основі діяльности Державного Центру Української Народної Республіки.

Вітаючи все патріотичне українське громадянство на батьківщині і на чужині, а зокрема українські громадські централі в діяспорі на чолі з СКВУ й централі тих організацій та установ, що співпрацюють з Державним Центром УНР в екзилі, та Товариства П р ихильників Української Народної Республіки і сприяння УНРаді, мо закликаємо всіх українців і українок допомагати Державному Центрові Української Народної Республіки в екзилі в його визвольній акції та давати йому й надалі всебічну п і д т р имку. Спільними зусиллями наближаймо той час, коли в Україні відновиться наша суверенна, самостійна і соборна, народоправна держава — Українська Народна Республіка!

За Державний Центр України в екзилі:

Микола Лівицький,
Президент Української Народної Республіки в екзилі

Микола Степаненко,
Віцепрезидент УНР в екзилі

Петро Белей,
в. о. Голови Української Національної Ради і Президії УНРади

Спиридон Довгаль,
Голова Виконавчого Органу УНРади і Виконавчий Орган

На чужині, 5-го серпня 1971 року

Відбувся З'їзд „Сибірських Вовків"

В днях 2, 3, і 4-го липня, 1971 року на оселі СУМА біля м. Барабу, Вискансин, відбувся II Загальний З'їзд Міжосередкової Д р у ж ини Суспільників СУМА „Сибірські Вовки". В З'їзді брали участь 16 членів Дружини з Йонкерсу, Дітройту, Гаммонд, Чикаґо, Палатайн і Милвокі, як також сеньйор-дорадник Дружини — інж. Степан Ґоляш з Чикаґо.

З'їзд проходив під кличем „Борись і добувайся Батьківщини!", відмічуючи 30-річчя Акту проголошення відновлення Української Самостійної Держави 30 червня 1941 р. 25-річчя відновлення СУМ на чужині та 100-річчя народжень Лесі Українки і Василя Стефаника.

Вечором першого дня (2 липня)) окремою відправою прийнято Вовченят (членів-кандидатів) в ряди Вовків (дійсних членів). Опісля відбулася товариська зустріч.

Другого дня З'зду (3-го липня) відбуто закриті формальні наради. Сесію відкрив уступаючий Великий Вовк (командант) — Мирон Куляс привітом „Честь України — Готов Боронити!" Прийнявши порядок нарад, учасники З'їзду в и б р али Президію в складі: Олесь Черінь — предсідник і Мирон Куляс — писар та Комісію Контрольну, яку очолив Лев Керичинський, Номінаційну, яку очолив Мирон Куляс, і Резолюційно-статутову, яку очолив Олесь Черінь. Відтак вислухано і передискутовано звіти уступаючої Команди та звідомлення сеньйора-дорадника.

Після перерви для праці Комісії, вислухано і передискутовано звіти Комісій та уділено абсолюторію уступаючій Команді, прийнято плян праці на черговий рік і новий Внутрішній Правильник, та обрано нову Команду в складі:

Ґоляш Роман — Великий Вовк (Командант), Питяк Володимир — Пів Вовк (заступник команданта), Куляс Мирон — Вовча Лапа (Писар), Стрільчук Олесь — Вовча Паща (фінансовий), Керичинський Лев — Вовча Тічня (організаційний).

Контрольна Комісія: Верещак Ярослав — голова, Футала Богдан, Пилипчак Михайло — члени.

Того ж вечора прийнято охотників до Дружини в ряди Вовченят.

Третього дня З'їзду (4-го липня) відбулося перше засідання новообраної Команди.

За Президію:
Олесь Черінь в. р.,
предсідник
Мирон Куляс в. р.,
Писар

СПОРТ

Вест Сайд УМСА чемпіоном відбиванкового турніру на Союзівці

Керґонксон, Союзівка. — В днях 24-25 липня ц. р. відбувся тут великий, трійковий відбиванковий турнір, що його зорганізувало, під патронатом Управи Союзівки, УСТ „Ч. Січ", Нюарк. В турнірі взяло участь усіх 9 дружин в цьому числі 4-ри трійки „Ч. Січі". Змагання проходили в двох групах, кожний з кожним, і опісля відбулися півфінали між 4-ма дружинами, що зайняли чолові позиції в своїх групах. У великому фіналі зустрілися „Ч. Січ" I з сильною трійкою Вест Сайд I, в якому перемогу і чемпіонат турніру здобула ця американська дружина. „Ч. Січ" I осягнула звання віце-чемпіона.

Табелі гор в групах:

I група

	Відношення сетів
1. Вест Сайд УМСА I	6:0
2. „Ч. Січ" I	2:4
3. „Ч. Січ" IV	2:4
4. Статен Айленд УМСА	2:4

II група

1. Бінґгамптон УМСА	6:2
2. Вест Сайд УМСА II	4:4
3. „Ч. Січ" II	4:4
4. „Ч. Січ" III	3:5
5. Статен Айленд УМСА II	3:5

З огляду на здобуту однакову кількість точок кількома дружинами, перед півфінальними зустрічами відбулися односетові елімінаційні гри, в яких „Ч. Січ" IV перемогла Статен Айленд УМСА I, а „Ч. Січ" I в свою чергу виелімінівала „Ч. Січ" IV і цим самим закваліфікувалася до великого фіналу. В другій групі Вест Сайд УМСА II переміг „Ч. Січ" II вислідом 15:13. Висліди півфіналів: Вест Сайд УМСА I — Вест Сайд УМСА II 15:8, 15:9, „Ч. Січ" I — Бінґгамптон УМСА — 15:12, 15:6. Вислід фіналу: Вест Сайд УМСА I — „Ч. Січ" I — 15:4, 15:10. Чаші чемпіонам і віце-чемпіонам вручили, після закінчення фіналу, голова УСТ „Ч. Січ" — М. Стебельський і пресовий реф. О. Твардовський. Чашу найкращому змагунові турніру, що ним вийшов А. Онест (Вест Сайд), вручив управитель Союзівки В. Квас. Цей цікавий відбиванковий турнір пройшов під кожним оглядом взірцево, що особливо відмітили провідники найкращих відбиванкових клюбів на сході ЗСА, учасники турніру. Сотні української молоді і гостей Союзівки з великим захопленням слідкували за змаганнями і з великим ентузіязмом підтримували „січовиків" в їх виступах. За взірцеве переведення цього престижевого турніру належить признання бувшому тренерові „Ч. Січі" інж. Ю. Ставничому. Г р а т улюємо нашому Юрієві і чекаємо на поворот після весільної подорожі у вересні, коли „Ч. Січ" розпічне свій новий відбиванковий сезон.

Склад дружин (трійок) „Ч. Січі": „Ч. Січ" I: '. Олесницький, Б. Домарацький, В. Девріс. „Ч. Січ II: О. Попович, Ю. Бук, З. Стахів. „Ч. Січ" III: М. Сітницький, Ю. Ставничий, Л. Лужняк. „Ч. Січ" IV: Т. Кальба, Л. Кормелюк, М. Шалай. Менаджер інж. Б. Гайдучок.

Футбольні висліди „Ч. Січі"

В турнірі за Чашу Райнгольда „Ч. Січ" відбула вже два змагання, в яких дня 16 липня здобула перемогу 2:0 з „Італіян СК" Пассейк. Переможні ґолі для „Ч. Січі" стрілили: М. Заремба і М. Фарміґа.

Дня 23 липня з підсиленим клюбом „Скатс-Америкенс" Карні, „січовики" закінчили ремісовим вислідом 1:1. Одинокого ґоля зустрічі здобув М. Фарміґа.

Показник табелі гор „А" групи за Чашу Райнгольда.

	точок	воріт
1. Елизабет СК	3:1	3:0
2. „Ч. Січ"	3:1	3:1
3. „Італіян" СК	1:3	0:2
4. Скатс-Амерікен ФК	1:3	1:4

В суботу 24-го липня „Ч. Січ" відбула товариські змагання з кол. своїм партнером в Американській Футбольній Лізі, „Спартанс" Філядельфія, що відбулися в Бристолі біля Філядельфії. Після рівнорядної гри перемогу 1:0 здобули „спартанси", єдиним голем, що його стрілили з вільного.

Склад „Ч. Січі": Лісевич, Паньків, Бутенко, І. Паливода, В. Каздоба, М. Заремба, Дуда, Д. Паливода, Л. Вільчак, М. Фарміґа, Лужняк, Ілич, Леонів, О. Фарміґа, Вас. Каздоба. Менаджер М. Паливода. Наступні гри „Ч. Січ" відбуде: 22 серпня в турнірі чемпіонів, що його організує „Рома" Петерсон, 29 серпня в Бавнд Бруку в рямцях Дня Українського Народного Союзу із збірною мадярів. 20 серпня мали б відбутися важливі змагання за Чашу Райнгольда з Елизабетом.

О. Твардовський

100 МІЛЬЙОНІВ РЕВОЛЬВЕРІВ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ків тому посадник Ню Йорку Джан Ліндзі міг говорити по лінії тодішніх настроїв, що він „не буде стріляти хлопців за вкрадений телевізор", то сьогодні загальна громадська думка засуджує поблажливий підхід супроти грабіжників майна під час вуличних заворушень. Сьогодні рідкіше вже чується голоси про „брутальність поліції", зате щораз частіше таврується суддів за надто лагідні кари на злочинців. І слабше вже виправдується різні акти насильства буцімто ідеальними мотивами виконавців, а злочин називається таки злочином. Це правда, що злочинець зможе завжди дістати револьвер чи рушницю без уваги на законні обмеження і заборони, але немає глузду облегшувати злочинцеві купно зброї для переведення злочину. Коли по кругло три мільйони револьверів, рушниць і крісів щороку збільшують в Америці стан посідання стрільної зброї у приватних руках — то це анормальний, просто куріозний стан, якого не можна продовжувати до безконечности.

і. к-н

ТАРЗАН, Ч. 6602. Нараду варунґів перериває стукіт до дверей

Малі-Бубу, вождь змовників варунґів, приймає звідомленя про успіхи варунґів у своєму „домі чорта".

Ті дурні люди мамадіди не підозрівають нашої засекреченої сили всередині їхнього племени. Наші послідовки пане, тільки чекають на наш знак — із крісами, що ми їх дали їм!

Добра робота, Кузу! Але підождім, поки їхні жнива будуть готові — для нашого вжитку! І пам'ятай, щоб їхнього старого вождя не вбивати публічно!

Подивись, хто стукає до наших дверей, Кузу.